

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: György Jakab Márton könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési díjak is küldendők.	Megjelenik a lap Minden Szerdán. Kéziratok nem adnak vissza.	FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL, CZUVVÓ.	Nyitási díjak soronként 20 kr-ért közöltetnek. Egyes lap ára 10 kr.	Előfizetési ár: Egész évre 4 frt. (Külföldre) 6 frt. Fél- évre 2 frt. Negyedévre 1 frt. Hirdetési díjak a legelőszörban számítatnak.
---	---	---	---	---

A kéziipar és kézügyesség behozatala a népiskolákba.

Csikvármegye a kéziipar és kézügyességben való haladás terén előretörő önérettel lépett azon új lépcsőzetre, melyre hazánk egyetlen egy vármegyéjének tanügye sem tette még fel gyorsan haladó lábait.

Ezen kihatásos, de még e kérdésel nem foglalkozók előtt ismeretlen mozzanatot Erdély püspöke adta meg a kéziiparnak és kézügyességnek, midőn folyó év januárjában megnyitotta Csikvármegye egyik nagyobb tanintézetében: a tanítóképzőben a kéziipar és kézügyesség szaktanítását. Erdély püspöke nem csak megengedte a tanári kar előterjesztésére, hanem főtanhatóságilag elrendelte a szükséges költségeknek saját-tárczájából történt kiutalása mellett, hogy a csik-somlyói r. kath. tanítóképzőben a kéziipar és kézügyesség a hazai tanügy és kézügyesség hívei előtt közismert-ségű szaktanár: Augustin Imre vezetése alatt rendszeresen taníttassék, hogy a tanító növendékek, a leendő népnevelők már itt az intézetben lássák be és szerezzenek meggyőződést a kéziipar és kézügyesség népkulturális horderejéről, hogy mikor kilépnek a népközé, mint az ipar és kézimunka hírnökei, vigyék be a népiskola pedagógiájába e szükséges társadalmi élelfeltételeket és neveljék az új generációt ennek közéleti szellemében.

A nemzeti boldogulás két szárnya a tudomány és iparművészete, melybe visszavonás, előítélet nélkül bele kell fogozkodni, hogy a nemzettestet egy lépéssel előbbre vigyük. Erdély püspökének mélyen járó szellemre való tanügyi intézkedését mérlegeljük az ipar- és népnevelésre való kihatásaiban.

1. Mindenki előtt ismeretes, hogy kéziipart leszorította a gépipar. S ez azért van, mert a kéziipar a kiállítási csint, izlésességét, erőt és művészi jellegét elvesztette, ennél fogva a géppel nem versenyezhet, mely a csint és művésziességre több súlyt fektet, de nem a belső becsre. Az elvesztett talajt kell vissza vinni az által, hogy a kéziiparnak a művészi jelleget kell megadni. Ezt pedig a népiskolában kell megkezdni, hol a hajlamot, az iparérzékét kell első sorban felébreszteni s ekkép az ipariskolák, melyek a népiskolából kapják az anyagot, biztosabb alapra fog-nak helyezkedni.

Hisz tudja az iparos világ, hogy ma az inas csak 3-4 évig tanul. Az után ki szabadul s mint mesterségében teljesen üres kalász mereszi fejét az ég felé elérhetetlen, teltségét túlszárnyaló, rögeszmés igényeivel nem ismerve iparága hasznosságát, szolgálatát és csint-ját. Régen az inasok 8-10 évig tanultak. Kéziipar és munkabecsülő emberek váltak belőlök. E sorsfordulaton csak úgy lehet segíteni sikeresen, ha az ipar ismeretét és gyakorlatát a nép-

iskolában kezdik meg a nyájas muzsák szelid mosolyai mellett.

2. Az ipar és kézügyességre való hajlandóság és előszeretet a földművelő népnél is gradus lesz a szerencsés gazdálkodás Parnaszusához. Mert képessé teszi arra, hogy eszközeit megcsinálja, az elromlottakat kijavítsa s ekkép a házi elfoglaltságot vele megszerettesse és a pálinkaivás szenvedélyig fokozott üzésétől elvonja. Minderre a kéziipar és kézügyesség bizonyult alkalmasnak más országok népiskoláiban, tehát ezt be kell vinni a mi népiskoláinkba is.

3. Az ipariskolák eredmény nélkül tengnek, élni nem tudnak, meghalni pedig szegénylik. Bástyáik recsegnek a rossz rendszer miatt. A népiskolából hozott ipar és kézügyesség nyugvó pontot kölcsönözne azoknak. Kedvező szel-et kapván, tespedő hajójuk szerencsés mozzulatokat tenne.

4. A társadalmi viszonyok újabb alakulása kiabrándítaná az osztályokat s beláttatná, hogy az alsóbb néposztály munkájából, magatartásából alakul meg az egészségesebb társadalmi rend, vagy elhanyagolásából fog bekövetkezni összeomlása. A téletlenség, a munkakerülés, az együgyű népies nagyozolás széles dimenziókban belopta magát a népéletbe. Érdekes munkát tehát a nép kezébe, ha meg akarjuk menteni, melyből haszna és élvezete van! E sikert egy újabb nemzedék felnevelése által a

kéziipar és kézügyességtől várjuk. Tehát be kell vinni ezt a népiskolába.

5. A művelt országok kapva kapnak az ipar és kézügyességnek a népiskolába való bevitelén. Példa rá: Svéd, Norvég, Finnország, Francia-, Németország, Hollandia, Belgium, Svajcz Ausztria és Angolország. Ezen országok inkább tanterem nélkül tartanák fel az iskolát, sem mint iparterem nélkül.

Ha tehát az ipar és kézügyesség terén a versenyt felvenni és a népélet gyakorlati politikáját követni akarjuk, vessük rá mi is szemünket a nép felé induló mozzanatra s értsük meg, öleljük fel pártoló lelkesedéssel az erdélyi püspök ur tanügyi intézkedését, mely először a tanítónövendékekkel a tanítóképzőben akarja megszerettetni ez irányt, kik szét menve a nép ezer, meg ezer egyedeihez, mint telefonok vigyék az üdvös eszmét. Tehát a kézügyességnek az iskolákban való tanítását megkezdni lesz a legközelebbi tanügyi jövő felkelő vívmánya.

6. Az őszi és tavaszi hónapokban kötéllal kell egy-két gyereket fogni, hogy az iskola gyermek nélkül ne maradjon. Miért? Mert semmi anyagi hasznot nem tudott eddig a népiskola felmutatni. De a kézügyesség szakszerű, rendes kezelése mellett rengeteg sok apró értékes cikket fog kidolgozni, melyből megfelelő anyagi jüvedelem is folyik be. Seregesen tódulnak akkor az iskola eddig értelmi és erkölcsi, most anyagi hasznot is hajtó termeibe.

7. Seidel Róbert, kézügyességi és ipariskolai hírneves szervező, a kézi-munkások szívéből vette e festő, érzelmes szavakat: „A ki sohasem foglalkozott kézimunkával, az sem ezt, sem eredményét, sem az ezzel foglalkozókat nem tudja becsülni. Ha minden egyes iparcikk keletkezésének kinját, történelmét át tudnók érzeni, sokszor elszorulna szívünk a munka nyomora felett. S emberségesebben gondolkoznánk, humanus módon bánnánk el a kézimunka szenvedő embereivel.”

Tehát már csak azért is be kell vinnünk a kézimunkát a népiskolába, hogy ismerje meg emberi lényünk minden egyede a kenyérkereset legkeserűbb, de legfontosabb államfentartó pályáját s ezt megismerve ne kicsinyeljük többé e talajt, melyből nedvet szívunk vértünkbe; táperőt a költő, szobrász s minden emberi élő szervezet.

8. Tehetség, hivatás nélkül özönlenek ma a tudományos pályákra. Más emberi pályát nem ismernek. Nagy tévedés. Ennek egyik oka az ipar és kézimunka megvetése. Mintha ez nem volna tisztességteljes életpálya. Tehát, hogy ezen széles terjedelmű, a társadalmi beteg légkörben tovaszálló agryemeket ki-

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

A szerető szív.

Gál Mari volt Fenyéd község legszebb lánya. El volt tőle ragadtatva az egész falu. Még tizenhat éves sem volt, mikor versengeni kezdtek érte a falu legényei. De Gál Mari nem sokat törődött senkivel, ő csak egyet szeretett a ki viszont szerette őt. Ez a boldog halandó Szabó Marci volt, a kire irigykedett mindenki a ki csak egyszer nézett Mari szénsötét szemébe.

Szerették egymást nagyon, nem egy délutánt töltöttek el egymás közt vidáman csevegve. Elültek együtt a kis kert végén, a vén diófa alatt, a míg fel nem váltották őket a csillagok, az égnek e boldog szerelmesei.

Mari szerette Marcit, Marci is őt, de a mikor Fenyédre költözött a gazdag Suror, az ő tizenkilenc éves szép leányával, Arankával, mintha egészen kieserltek volna. előbb ki-ki maradt a Gálék házából, a míg végre csak nagy ritkán látogatott el.

Mari pedig még mindig szerette őt. A falu legényei örvendő beszéltek, hogy Szabó Marci veszi Suror Arankát. Gondolták, hogy most Mari elfelejti Marcit, nem fogja oly nagyon szeretni s azt hitte mindégnyik, hogy most könnyen el-hodlithatja a falu szepét.

Jaj de hiába, Marcinak a sors megadta azt a boldogságot, hogy igazán tudjon szeretni, de megfélekedezett arról, hogy tanítsa meg lemondani! Marcit még továbbra is csak szerette, habár már biztosan tudta, hogy egymáséi nem lehetnek soha!

Meg is történt az esküvő, Szabó Marci elvette a gazdag Suror Arankát. Bollogok voltak, mert mindenök meg volt Boldogságokat a sors nem felelte megtevézni, mert a golya szárnyán megjötték a gyerekek.

Mari csak busult Marci után, de feledni nem tudta soha, de sohase!

Házasságuk után három évre egyszer csak az a hír terjed el az egész faluba, hogy a Marci felesége megőrült. Volt ijedelem, mindent tört, rontott, össze vissza zuzott. A házra a hol laktak mindenki felve tekintett s messze kerülő utakon haladtak el előtte.

Apja a vagyonos Suror a kórházba szállította, de kimondták ott is a doktorok, hogy elnebját gyógyítani nem lehet.

Marci szomorú volt, sajnálta nejét, mindenki idegenkedett tőle, egy házban sem talált boldog othonra. Egész napon fáradt és kínódott, hogy anyátlan csecsemőt felnevelhesse. De nem sokára ő is beteg lett. Apósa a ki eddig úgy szerette, még ő is elidegenedett tőle. Árván s elhagyottan maradt. Betegsége nem tartott sokáig, tüdővészbe eset szemei beestek alig-alig lehetett reáismerni. Ott feküdt ágyában a kegyetlen halállal küzdve, két elhagyott gyermeke pedig mitsem tudva apjuk fájdalmáról, álmélkodva tekintettek reá.

Végig futott az egész faluba a hír.

— Nincs sok hátra — mondá a szomszéd a feleségének — nem adok két napot meg fog halni. Bizony hiába adtak két napot, mert a sors még azt a kettőt is meg vonta tőle. Ott feküdt a halál borzalmas fájdalmai között, átkarolva mindkét gyezmekét, mondott volna nekik valamit, de nem tudott. Szemeit belepte

már az üveglepel s ajkára nem jött többé szó.

Midőn elhagyva az életet, a melyből neki a boldog és keserű órák egyformán kijutottak midőn még félig ébren, félig halva ágyában feküdt, felnyit az ajtó s egy sápadt magus nőalak lépett a haldokló szobájába. A haldokló nézte, de nem ismert reá. Nézte míg szemeit végkép lezárta a halál.

A sápadt nő letérdelt ágya végéhez s oly hosszan és szívből imádkozott!

Elérkezett a temetés napja. Az egész falu sajnálta, nem annyira őt, mint árván maradt gyermekeit. Kikisérték a temetőbe, hosszú sor ment a koporsó után. A koporsót letették a sír szélére. A pap imádkozott, mindenki levett kalappal halgatta, néhol egy-egy köny csillant meg a gyászolók szemében. A pap hosszan beszélt, elmondta, hogy a halott mennyit kinlódott életében és mi volt osztály része e földön: a szenvedés, de annál több jóban részesül majd fen — az éghen. Beszélt azután az árvaokról.

Ezekről a kis ártatlan a gyermekekről, a kik senkinek sem vétettek életükben, ki fog majd gondoskodni, ki fogja úgy tekinteni, mint saját, édes gyermekét?!

— Én, én leszek anyjok, édes anyjok, hangzott egy női hang a tömeg közül, s oda ment, lehajolva megcsókolta a két árva gyermeket...

Ez a nő, ki midőn Marci haldoklott, ott imádkozott ágya végénél, a ki most gyermekeinek anyja lett — régi szeretője, Gál Mari volt.

Riczi.

operáljuk, be kell vinni az ipartanítást a népiszkolába. Így bizonyítjuk be azon igazságot, hogy egy hú iparos többet használ a társadalomnak, mint a tudományos pályák hivatatalanai. S így, míg egy részről megkedveltetjük a kézipart, addig más részről csak a szükséges 4% megy tehetség nélkül felsőbb pályákra.

9. Csikmege lakosainak többsége kézimunka után él. A talaj mostoha, rideg. Tehát azt kell fejlesztenünk, miiben a nép reménye él; a kézügyességet.

10. A gazdasági iskolák általában a gyakorlati előképzés hiánya miatt méltánylást érdemlő eredmény nélkül állanak. Mert nincs szervei összefüggés a tanulók nevelésében. Az ifjúból csak akkor válik ügyes iparos, kitartó gazdaság, hivatott kézimunkás, ha ezekhez kedvet, hajlamot szerez a népiszkolában. Másrészt soha. Félzségség a mai rendszer. Mert az ipar és kézimunka korai kezdést és szervei folytatást kíván; ez pedagógiai igazság. Tehát

11. Az ifjuság és népkörében ott-hont kell adni egy átható, általános munkanevelésnek. Ez csak a kézipar elterjesztése által lehetséges; tehát . . .

Ezen a népelet állapotából vett argumentumok szembetűnően beigazolják Majláth püspök intézkedésének szükségességét és nagy fontosságát. Az apostol a tanúgy fonalain az ipar és kézimunka termékeny talajára szállt alá. Alászállása újabb vívmány és lendület marud. A népevelés összegéhez nagy tökélet hozott. Szunyadó erőknél adja meg a hajnal. Csikvármegyére esik ezen irányu jótékonyasága, hová szeretete már annyiszor átvilágított. Bizonyítja a többek között Intézetünk IV-ik évfolyama, gyakorló iskolája, új tantervök heállítása és a felmerülő költségek hordozása, bizonyítja újabb az ipar és kézimunka tanítás megnyitása a tanítóképzőben, mely e nemből megelőzte az összes hazai tanintézeteket.

Főképpen Csikmegyének hasznos megismerni az ipar és kézügyesség népe-nemesítő szerepét. Megyénk lakosságában meg van az a hiba, hogy az idegen ipart inkább szereti, mint a magyát, még akkor is, ha az idegen iparcikk rosszabb. Ha a neve más, mindjárt kapósabb.

Az elszámlált országokban az ipar és kézügyesség a népiszkolákban prosperál. Miért ne prosperálhatna nálunk is. Hisz a székely nemzet fogékony. A közönség nem fogja késeletetni diadalait. Az előzetkenység kaput fog nyitani az új vendég előtt, ki Csikmege tanügyi meibe nem halmi jött, hanem virágos-hajtani és termést hozni, hová csak tanítóink hírnökként szétmennek átöröggedezni az új vért a népelet nagy vérkeringésébe.

Lendületes ipar a társadalom szép jövődjé.

Karácsony József,
tanítóképző-int. igazgató.

— A megyei tisztviselők fizetésének javítása. Az ország valamennyi törvényhatósága álltva azon aránytalanságot, mely a közigazgatási és az állami tisztviselők javadalmazása között fenn áll, s azon meggyőződésnél fogva, hogy a tisztviselők megélhetése a jelenlegi ellátás mellett teljesen illuzoriussá vált, s legfőképpen tekintettel arra, hogy a közigazgatási tisztviselők a folyton fejlődő viszonyok után mind több és több munkával terheltetnek, megkoroná-zekeket járultak a múlt évben egy az országgyűlés képviselőházához, mint a kormányhoz a tisztviselői fizetésnek és szállítás bérének javítása iránt. Vármegyénk közönsége is a múlt év őszén tartott rendes közgyűléséből az ez évre készített

megyei költségvetés kapcsán hasonló irányu kérés-sel járult a helygyűléshez, minél — a mint tudjuk — ha országban sem is, de részben sikere lett. — Mennyiben a magasabb állami tisztviselőknek fizetés javítása és szállásbérének emelése az ez évi költségvetésbe beillesztett a felemelt illetmények folyósítása kitárlása helyeztetett azon időre, midőn a kormányk par-lamentáris uton megavasított költségvetés áll rendelkezésre. Összesen kapott Csikvármegye a tisztviselők fizetésének javítására 6285 forint, de mellőzte a miniszter a gyergyói és alosiki járásokba kért 1—1 szolgabíró és egy-egy irnoki állások rendezését és azok helyett beírta a járási díjoknak egyenként évi 800 ft fizetésűvel való szerzésével, és végül a törvényhatóság feliratának részben való figyelmen kívül hagyása mellett semmi nemű fizetés javításban nem részesítette: az árvaszéki nyilvántartót, egy számtant, egy könyvelőt, a járási és állatorvosokat, a megyei iktatót és kisdót, valamint az összes központi és járási irnokokat, azóval mellőzte azokat, kiknek megélhetése eddig sem volt biztosítva s a kiknek szintén nagy számközü lett volna a fizetés pótlására. Ezen szembetűnő mellőzések, a mint halljuk, az illető hivatalnokok körében nagy felzúdulást, s kedvetleneséget keltett, s min-nem is lehet csodálkozni, midőn tudjuk, hogy ezeknek a reggeltől estig iroda asztal mellett gőrynyedő az ügyviteli teendőik sikeres elvégzésére teljes erőből törekvő hivatalnokoknak sem ad a háztulajdonos olcsóbban lakást, sem a boltos ruházati cikkeket, sem a gabona árús olcsóbban gabonát, s mégis azon székely fizetéséből terhes családokat kell fenntartaniok ép egy, mint a magasabb állami tisztviselőknél. Méltán megérdemelték volna tehát ezek is, hogy a magas kormány részükre is ezáltal legalább a léteminimumot biztosítsa, s módot nyújtson arra, hogy külső megjelenségükkel a társadalomnak se váljanak eszé-gyenére. Remeljük tehát, hogy a törvényhatóság mostani fog megfogadni az alkalmat arra, hogy a mellőzött tisztviselők, valamint a segéd- és kezdő személyzet súlyos anyagi helyzetét is fel-sőbb helyen a jogos méltányos segély kiutakoz-tásával könnyítsen. A fizetés javításban nem részesültek, pedig okosan tezik, ha e kérdésnek a tavaszi közgyűlésén szönyegre leendő hozatala iránt előterjesztéssel élnek.

— A csik-somlyói rom. kath. iskolák pénzalapját kezelő püspöki nagy bizománya folyó hó közepén egy rendkívüli gyűlést tartott, Mikó Balint főispán elnöklése alatt. A gyűlés egyetlen tárgyát az újonnan készített azon szabályzat részletes tárgyalása képezte, mely mellett ezen alapok jövőre kezelendő fognak. Az új szabály-rendelet a mai viszonyoknak teljesen megfelelően határozza meg az alap kezelőinek jog-és kötele-ség haturait s éppen azért a részletes tárgyalá-sal is csekély módosítással egyhangulag elfogad-tatott. Mint nevezetes tény kiemeljük, hogy ezen szabályzatba lett megállapítva azon arány, mely-ben az alapok jövedelmeit évenként a főgimnázium és a tanító képződe igénybe vehetik s e szerint jövőre az évi jövedelem 72%-ka a gimnáziumi és 28%-ka a képződe szükségleteire fog fordítatni.

— A székely kivándorlás kérdéséhez múlt számunkban közölt cikkünkhez kap-tak a következő sorokat: László Gyula ur, a maros-vásárhelyi iparközség másodiktára közölte azon st.: az itaki számvevőszék, melyek a belépő állomás vezetéséhez állt a múlt évi szem-élyforgalomról állítottak össze s ebből ügy-mérői székely kivándorlást állapít meg. Ha más adatok felhasználása nélkül csupán csak abból következtetünk a székely kivándorlás mérvére, családok fogant, mert tudnia kell László Gyula urnak, hogy múlt évben a tetrovölgyi román vasúton 10—12 ezer ember dolgozott, tudnia kell, hogy azok nagyobb része oly állandó, olasz, horvát, dalmát s más idegen vasúti munkásokból áll, kik minden vasutopiteához oda üzölnek a kik a közvetlen közelségűnél fogva éppen a gyimesi vasúton mennek át. Tovább tudnia kell azt is, hogy ezen idegen munkások a romániai vasúti előlemezési viszonyok miatt és azért is, hogy lakosságai hajlamaikat kielégíthessék, csaknem minden vasárnap átjöttek magyar területre, mikor aztán érthető a számottevő sem normális személyforgalom, de abban székely kivándorlást keresni nem lehet. Szó sincs róla, mentek oda székely munkások is és monok meg a mostani időben is, de ez a forgalom távolról sem adja ki azt a horribilis számot mi a belépő állomás ki-mutatásában áll. Arról, hogy székely kivándorlástól határozottsággal beszélhessünk, várjuk be a legközelebbi népszámlálás eredményét, addig ité-letünket függesszük fel, mert családok fogunk.

Mit ohajt a székely?

Az egész ország kizökkent a rendes kerék-vágásból. A politikusok borotva élén tánczol-nak, s az ország bele jutott a politikai bizony-talanság sodrába. Már régóta találgatjuk, hogy ezenné hát vagy szalma? Egy hosszú idő tel-tel el kínos várakozásban és bizonytalan remé-nyél. Állandók a vitatkozások, értekezések, meg-beszélések; tárgyalnak a miniszterek közt, a képviselők közt, majd hivatalos, majd félhiva-talos és mindennemű kigondolatok alakban. De a pourparler-ek és konferenciák csak sem akartak sikert eredményezni, s a kiegyezés, a béke, a

rende munkálkodás függőben maradt. De ha a magyar országában ki ismét a béke napja, kérdés, a birodalom s a monarchia egről elűzi-e végkép a fenyegető komor fellegűket?

Báró Bánffy miniszter elbűnknek egy csop-pot sem volt irigyleendő helyzete. Meghívást, s ő mégis a béke olaját ajnyította földűzi felé. Ez nem olyan válassz, minőt a támadás megér-demelne, de olyan, s minőt a magyar nemzet parlamentjének méltóságát kész volt megtenni. Meghozta az áldozatot a képviselőház méltósá-gáért, az ország java, békéje érdekében.

Valóban ikeresítő és bosszúzó a vizály-kodásra, az obstrukción s a vizálykodás alatt a politikára gondolni is. Nyomott hangulat és levertség átszó az arcokon. Minden ember tudja, hogy élet kérdések eldöntését kellene minden pillanatnak meghoznia, s az ily feszült állapot tarthatatlanná lenne, ha az obstrukción pártok már bele nem szoktattak volna bennünket a hely-zetbe. A purgatorium tűzét már megszoktuk s azt mondjuk mi is, mit XIV. Lajos francia király fiatal korában mondott a gyóntatójának, ki azzal fenyegette, hogy ha meg nem javul, nem jut mennyországba, hanem a purgatoriumba, s hol sokat kell szenvedni. „Hát meddig marad ott az ember?” kérde a király. „Sokáig, ha meg nem javul.” „Hát meddig marad ott az ember?” kérde a király. „Sokáig, ha meg nem javul.” „Hát meddig marad ott az ember?” kérde a király. „Sokáig, ha meg nem javul.”

Az országban a szegény nép dolgozik díj nélkül, beaz az országában pedig részben sem tudnak, részben sem akarnak dolgozni napi díjért sem. Harczok vizálykodás alatt hát-terbe szorulnak a béke művei, mint a latin köz-mondás tartja: Inter arma silent musae. Holott mennyi függő kérdés, törvényjavaslat, országos érdek vár megoldásra.

Ezek után mi is azt mondjuk, hogy többet ér egy sóvány béke, mint egy kövér per. A kormány és a szabad elvű párt kész volt a békére: mert elő feltétele ez a munkának. A harcz és vizálykodás alatt agyvelőnk megszibad, idegek kimerülnek, lelkünkre töp-rengés ül a képtelenek vagyunk gondolkozni és munkálkodni.

Ez idő alatt a képviselőház is olyan volt mint a lázas beteg; munka helyett nyögött, jaj-gatott. Talfozított agyában rémek kergetőztek szivében ellentétes érzelmek csatáltak. Abszolutizmussal, szarnoksággal, hazárdálással rémit-gették az embereket; gyűlöletet, bosszút lehet-tek. E rémeknek köválygő szerepe pedig mind-annyiszor eljétezte a béke galambját, mikor ez le akart szállani. Mindez oly állapotot hozott létre, hogy az ember nem lehetett elég okos kiigazodni.

Egy reményünk fennmaradt mégis, a sza-badevű párt biggadtataga. Hittek, hogy a kor-mányrudat nem fogja a tengerebe vetni s az ál-lam hajóját nem engedi át a háborgó haboknak. Azonban azt is fel kell tételeznünk, hogy a magyar politikusok végre is meg tudnak egyezni s a józan belátás ki fog emelkedni.

A kibontakozásra megadta a jó példát a szabadevű párt. Komolyan tartja a helyzetet s őszintén ohajtja a békét; mert Magyarország-nak nincs vesztetőteli való ideje.

A mit a békével el akar érni, azt a sem-zet javára akarja elérni. Amde az ország ér-deke azt is meghívja, hogy a béke egy minden-ken legyen igaz és őszinte s így ohajtja ezt az ellenzék is. Ne legyen a béke csupán pihenés és erő gyűjtés egy újabb harczra. Nem múlt orvoslás kell, hanem biztos és tartós gyógyítás. A betegséget ne csak látózzog, hanem gyöké-rében gyógyítsa meg; korányagot ne hagyjon hátra, mert ez tovább pusztítaná alkotmányos életünk szervezetét.

Az ellenzék tegye lehetővé, hogy álljon helyre a képviselőház munkaképessége, hogy oldják meg a kiegyezés kérdését egy, s hogy az ország jól fel fogott érdeke s a monarchia nagybatalmi állása megkivánja.

E nagy feladatokra kapott megbízatást a szabadevű párt a királytól és nemzettől s fe-lelőléseket egyiktől is, másiktól is. Rá nézve élet és becsülethérdés s megbízatásnak eleget tenni. Nem kívánhatja tehát az ellenzék, hogy leterjen a megbízatás átjáról.

Es nem teheti, hogy megzakaszassa a kap-csot a király és nemzet s az ország és monar-chia között.

Oly korban élünk, hogy benn öröknek kell lennünk, hogy kifelé is erősek lehessünk.

Tekintünk csak az európai nagyhatalmak törekvéseit. Óriási haderejök, pénzük, tekintélyük dacára szövetségeket kötnek, barátokat keres-nek nagy áldozatok árán is. A jövő nagy erőt, egy-értéket kíván minden néptől. És Magyaror-szág ily pillanatban engedje, hogy a monarchia széthulljon, vagy meggyengüljön az őszentartó kapoc.

Nem hiszünk, nem akarjuk binni, hogy az ellenzék kardjával Bánffy miniszterelnök fején át a monarchia érdekeit akarná sustani. E pár-tok nagy része a 67-es alapon áll s Deák nagy mérvet respektálnia kell.

Deák nagy mérvé istü őket, hogy legyen be-fejezve a személyes harcz.

A viharok lehet ugyanis némi haszna; de a gyakori vagy hosszú vihar megsemmisíti Hun-ria kertjének fakadó virágait.

A mostani helyzetben mit ohajt a székely? Ohajtja, hogy a képviselőház a komoly munka

színhelye legyen. Legyen számúve onnan a szer-mélyes boszú hadjárata. A székely közgazdasága és kulturájának terén sok a tenni való. Előbbre csak a béke munkával haladunk.

Ohajtja továbbá a székely és ohajtani kell, hogy az ország sorát egy erős, megtörténhetetlen szabadevű párt és kormány intézze, melynek erejét a nemzetiségek ne tudják elsorvasztani. A magyar birodalomban ugyanis vannak nemzetiségek, melyek a magyar alkotmány véd-zárnyai alatt megerősödtek, a pártokodások és gyenge kormányok alatt a legűbb jótétemény praktikus egyetértéssel magukhoz ragadták s oly hatalomra jutottak, hogy a hazai gyer-mekek lettek mostohákká. A vizálykodást a magyar mindenkor drágán fizette meg.

A mi ellenzékünk akormányzó pártnak az útőket a kezében szeretné tartani, az ily kormány a székelynek nem tudna használni. A hazai jótéteményein s még egyes élelmes nemze-tiségek osztozkodásának a a székelynek a pe-csenyije ismét csak a porba esnek.

Tanító-egyleteink némely hiányairól.

Jól tudom azt, hogy jelen soraim az illetékes helyeken nem annyira viszhangra, mint inkább ellenszenvre találunk, hisz meggyőke-zedett szokás, rendszer ellen irányulnak. Azért felkérem kurtársaimat szóljanak ez ügyhöz, ha talán tévednék világosítsanak fel, vagy czafo-lják meg állításaimat. Örvideni fogok, ha nem oly sötét a láthatár, a minőnek én látom.

Tanító-egyleteink hiányairól akarok egy-értéket elmondani. A tanítógyűlés rendszeren vala-mely gyakorlati tanítással veszi kezdetét. Én azon nézetem vagyok, hogy ennek sok gyakor-lati haszna nincs — de kára igen. A kikik rendezere itt is nyilvánul kicsiben, mint künn az életben nagyban. Ha az illetőnek jó barátjai jelen vannak a gyűlésen jó — különben agyon-bírálják.

A második tárgy a jegyzőkönyv felolva-sása és az e fölötti disputa. Ez a rendelkezésre álló idő felet lefoglalja. Kérdem ebből mit tanul a tanító? Evégre is a tanító-egyleteket azért is alapították, hogy a tanítók művelésére. anyagi érdekeik megvédésére is szolgáljanak. Disputában nem kell nekünk gyakorlás, benne van az már a magyar tanító véreből.

Sok-sok egyéb pont letárgyalása után végre az értekező léphet az asztalhoz. Ő dol-gozott, átanulmányozta tételt, a jelenlevők azonban — az idő előre haladottsága miatt az ebédre, a bankotre gondolván — nem hall-gatják meg. Nem csoda. Értekezéseink unal-mas ismételtetések. Nincs oly 400-as meg ne vitattak — melynek helyességét, szükséges-ségét ugyanennyien ne bizonyították volna. És a gyakorlatban? — hirehamvát se látjuk a sok szép eszmének. Hogy csak egy példát hozzak fel: hallunk egy kitűnő módszertani dolgozatot pl. a számtanítás köréből. Elismer-jük, hogy az előadó kitűnő, általunk még ed-dig nem ismert módon tanítja a számtant. S mit teszünk? Tapsolunk, éljenezünk. Jegyző-könyv köszönetet mondunk — s háromhét múlva jó ha megtudjuk mondani: ki miről értekezett.

Uraim ha továbbra is így gyűlésezünk nem érünk czél. Itt tenni kell valamit.

Először is: rövidítsük meg a gyűlés tárgy-sorozatát, a fölöslegest hagyjuk ki, az érdemes dolgokat illétsük át a gyakorlati életbe. Egy jó gyakorlati tanításnak vagy értekezésnek ugy lenne haszna, ha a testület, melynek körében az tartottat, kinyomatná és megküldené vala-mennyi tantestületnek, ha ezek is elfogadták, öközölnék a tanítók hivatalos lapjában s aztán kötelességévé tennék mindenkinek, hogy az ekkor és ekkor között értekezésben foglaltakat al-kalmazza az iskolájában. Állításaim bizonyí-tására egy példát hozok fel.

Salicis G. francia hajós kapitány a 80-as évek elején megszerette a kézimunka-tanítás eszméjét. Egy szépen kidolgozott értekezésben megismertette azt a párisi központi tanító egy-lettel. Párisból szétküldték valamennyi tanító-egyletnek, melyek szintén elfogadták. A vidéki tanító-egyletek határozatait beküldték a köz-ponti bizottságnak, erről a miniszter tudomást szerezvén — kötelezővé tette annak tanítását. Olyanféle az, mint midőn egy megye valamely okos, életre való eszmét pártolás végett meg-tild valamennyi törvényhatóságnak. Ha mi is azt az eljárást követjük, mennyit nyerhetünk anyagiakban és szellemiekben.

Az önművelésen kívül anyagi érdekeink megvédelmezésére is alakultak a tanító-egyle-

tek. A mostani szervezettel ezen sem lendíthetünk nagyot. Nekünk országos szövetséget kellene alkotnunk melybe minden testület küldje el megbízott. A mit az egyes tanító-egyletek határoznak annak keresztülvitelével, illetve annak érvényesítésével az bizatnak meg. A mostani eljárás mellett, mit használ a sok szép eszme, ha nincs a ki kövesse.

Ezeket bátorodtam felvetni. Vitassuk meg az e dolgozatban foglaltakat. A nemes fének a tüzből tisztulnak meg
Augusztin Imre.

ORSZÁGÜLÉS.

A főrendiház.

A múlt hét folyamán a ügy-lem. mellőleges törvények felé fordult, kikől az a hír terjedt el, hogy a választás dolgában felvilágosítást akarunk kérni a kormánytól s azt is beszélték, hogy a főrendi ellenzék a kormány ellen nagyobb akciózt szándékozik indítani. Ebből kifolyólag roppant érdeklődéssel várják a főrendiház f. hó 18-ra hirdetett ülését.

Az ülésben báró Vay Béla elnökölt. Az ülés megnyitása után Vaszary Kólos hercegegprimás szólt fel s tekintettel a politikai helyzet aggasztó és veszedelemes voltára felvilágosítást kért a kormánytól jövőbeli magatartására nézve. Br. — Bánffy Dezső kormányelnök fejtetve a mai állapot előidéz okait, kimutatta, hogy a komoly és veszedelemes helyzet előidézésében a kormánynak semmi része nincs s így az állapotokért a felelősség az ellenzék terhel. A kormány nehez helyzetének és nagy felelősségének tudatában egész őszinte-éggel keresi a kibontakozás útját s tekintetben képes azon határig el menni, a melyet a szabadelvű párt tekintélye, el-mindek feltett az ország érdeke megenged, s ha kibékülés az ellenzéki pártokkal meg sem sikerülne, a kormány egy logia inézni az ügyeket, hogy az ország alkotmányon sérelm ne essék. A választás hercegegprimás és főrendek többsége nagy nyugalommal vette tudomásul. Nem így az ellenzék, melynek sorából telmelkedett gr. Szecsh-nyi Imre s indítványozta, hogy a közállapotok orvoslása céljából a királyhoz a főrendiház feljártól küldjön. A felirat sorsa felül a főrendiház f. hó 20-án tartott ülésében döntött, a mennyiben gr. Szecsh-nyi Imre indokainak s Bánffy Dezső ellenokainak megballagása után 99 szavazattal 69 ellenében gr. Szecsh-nyi indítványát eljeltte.

IBODALOM.

A khiták kis ázsiái népével, annak történetével és műveltségével foglalkozik egy kis újonnan megjelent füzet. Képek is kísérik a magyarázatot, a Hoghar-kői falujabeli díszmesterek reliefjei, az ójuki palota nagy sphinxje, ugyane kastély kettője sása, a Gyauur-Kaleszibeli kyklopok, falak, az emberi műveltség legelső művészeti kísérleteivel, két óriásikat lépő kardos alakkal, a kik mennak, mennek a hegy oldalában, óriási sziklacumbelek, mozdulatlanok, néptámadások, népelpusztítások tanúi, esodlatlan alakú kőrőások... Az érdekes műveltség, melynek írei, immár elpusztult, de hatása beleolvadt a többi nép, az emberiség műveltségébe, s a ki szeretettel mélyed el a rajzok szemlélésébe, finom összekötő szálakat talál a régi és a modern művészet között. A kis könyv a Nagy Képes Világtörténet 8-ik füzeté, két éves füzet, tele tanulságos magyarázatokkal és gazdag képekkel. Egy füzet ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

Szeredai élet.

Mikor Sándorkát áthelyezték!

Sándorkának tartoztam ötven forinttal. Sándorka ellenben nekem nem tartozott semmivel. S így gyütték nem levén, semmiféle ok nem forgott fenn, hogy én olyan nagyon gyakran szerettem volna vele találkozni.

Képzhetitek mily nagy volt öröömöm, mikor hallottam, hogy áthelyezték. Annnyira áthelyezték, hogy a Romfeld sörházában még búcsu vacsorát is tartanak tisztelőtérre.

Öröömöm határtalan, de teljes nem volt. Bántott a gondolat, — s méltán — miért csak ötvenet s miért nem száz frtot kértem tőle a bizonyos alkalommal kölcsön?

Törvényszeresen búcsu-estély napján illendő távollágban tartottam magamatt Romfeld sörházában. Így aztán részletlen referálni nem is tudok róla, de annyit szerénytelenség nélkül kinyilváníthatok, hogy nagyon szabású volt.

Jelen voltak városunk összes notabilitásai, a megyei tisztikar, a királyi törvényszék, a járásbíró, a katonaság, az ügyvédek, orvosok, a csik-szónlyói tanári kar, az orvosek, mérnökök, pénzügyőrök csendőrség, küldöttségék stb. stb.

Vacsora előtt a csikszeredai hölgyek nagy díszes babérszóróját, melynek széles selyem szallagján arany betűkkel pompázott: „Isten veled, visszaváruink, három tiszta fehérbe öltözött leányka nyugtatta át az ünnepelelnek, mire az meghatva esókoltá össze mind a hármat.

Azután az érkezett táviratokat bontották fel, melyek közül legnagyobb hatást keltette Erdély Sándor igazságügyminiszter telegrammja. Wlassits Gyula kultuszminiszter elismerte levele, de különösen Pichler Gyózo követező sürgönye:

— Vigyázz Erdélyre, én vigyázok Magyarországra:

A pezsgónél társaság neszora patria more a királyra ártotte poharat, mit a jelenlevők állva hallgattak végig s azután általános érdeklődés közt emeltek szolásra a királyi járásbírósg vezetője, kinél Sándorka aljegyzői minőségben volt alkalmazva.

Érdekesen hangon vett búcsut, ifju barátjától, kit a sors könyörtelen keze előlékelhetlenül elszakított tőlük. Vázoja a járásbírósg óriási szomorúságát, mely az ő eltávozásra folytan éri. Gyönyörű felkőzöntőjét a következő megható szavakkal fejezte be:

— Az Isten vezérelje ont ezután is, fiatal barátom az életnek rögs utain s új állásában, új otthonában se felejtkezék meg róluuk!

Dörgő éljenzés zúgott fel e szavakra, melyre az ünnepelel hasonló értelemben zokogástól elfojtott hangon válaszolt. S ezután egyik toaszt a másikat követe a távozó egészségére, emlékeztérre.

S folyt a szomorú mulatság... hiába, sirva vigad a magyar... A muri, a kölélyesség a tetőpontját akkor érte el, midőn a notabilitások — kiknek jelenléte kissé mégis feszélyezte az ifju óriásokat — éjjel után eltávoztak.

Romfeld bora, Pali muzsikája megoldotta a nyelvüket meg a szívüket. Hangzott egyre-növe a szomorúbbnál szomorúbb nóta... Isten veled, te kis virág... ha elmegegy, kedves rózsám messzire... meghalok én nemokára... mért nem repülhetek...

A fiatalok sirva borultak egymás nyakába és stírú könny hullatásuk közt fogadták örök barátságot, soha nem feledést.

A búcsu okozta fájdalom örök emléket is hagyott hátra egyik-másik résztvevőnél azon lát, fej, mell stb. vigáskor alakjában, melyek a mulatságokat ősi szokás szerint követő párbajok lovagias uton történt elintézésékep jegyzőkönyvileg is konstaltattak.

A búcsu okozta fájdalom örök emléket is hagyott hátra egyik-másik résztvevőnél azon lát, fej, mell stb. vigáskor alakjában, melyek a mulatságokat ősi szokás szerint követő párbajok lovagias uton történt elintézésékep jegyzőkönyvileg is konstaltattak.

— Az Isten vezérelje ont ezután is, fiatal barátom az életnek rögs utain s új állásában, új otthonában se felejtkezék meg róluuk!

Dörgő éljenzés zúgott fel e szavakra, melyre az ünnepelel hasonló értelemben zokogástól elfojtott hangon válaszolt. S ezután egyik toaszt a másikat követe a távozó egészségére, emlékeztérre.

S folyt a szomorú mulatság... hiába, sirva vigad a magyar... A muri, a kölélyesség a tetőpontját akkor érte el, midőn a notabilitások — kiknek jelenléte kissé mégis feszélyezte az ifju óriásokat — éjjel után eltávoztak.

Romfeld bora, Pali muzsikája megoldotta a nyelvüket meg a szívüket. Hangzott egyre-növe a szomorúbbnál szomorúbb nóta... Isten veled, te kis virág... ha elmegegy, kedves rózsám messzire... meghalok én nemokára... mért nem repülhetek...

A fiatalok sirva borultak egymás nyakába és stírú könny hullatásuk közt fogadták örök barátságot, soha nem feledést.

A búcsu okozta fájdalom örök emléket is hagyott hátra egyik-másik résztvevőnél azon lát, fej, mell stb. vigáskor alakjában, melyek a mulatságokat ősi szokás szerint követő párbajok lovagias uton történt elintézésékep jegyzőkönyvileg is konstaltattak.

— Az Isten vezérelje ont ezután is, fiatal barátom az életnek rögs utain s új állásában, új otthonában se felejtkezék meg róluuk!

Dörgő éljenzés zúgott fel e szavakra, melyre az ünnepelel hasonló értelemben zokogástól elfojtott hangon válaszolt. S ezután egyik toaszt a másikat követe a távozó egészségére, emlékeztérre.

S folyt a szomorú mulatság... hiába, sirva vigad a magyar... A muri, a kölélyesség a tetőpontját akkor érte el, midőn a notabilitások — kiknek jelenléte kissé mégis feszélyezte az ifju óriásokat — éjjel után eltávoztak.

Romfeld bora, Pali muzsikája megoldotta a nyelvüket meg a szívüket. Hangzott egyre-növe a szomorúbbnál szomorúbb nóta... Isten veled, te kis virág... ha elmegegy, kedves rózsám messzire... meghalok én nemokára... mért nem repülhetek...

A fiatalok sirva borultak egymás nyakába és stírú könny hullatásuk közt fogadták örök barátságot, soha nem feledést.

A búcsu okozta fájdalom örök emléket is hagyott hátra egyik-másik résztvevőnél azon lát, fej, mell stb. vigáskor alakjában, melyek a mulatságokat ősi szokás szerint követő párbajok lovagias uton történt elintézésékep jegyzőkönyvileg is konstaltattak.

— Az Isten vezérelje ont ezután is, fiatal barátom az életnek rögs utain s új állásában, új otthonában se felejtkezék meg róluuk!

Dörgő éljenzés zúgott fel e szavakra, melyre az ünnepelel hasonló értelemben zokogástól elfojtott hangon válaszolt. S ezután egyik toaszt a másikat követe a távozó egészségére, emlékeztérre.

S folyt a szomorú mulatság... hiába, sirva vigad a magyar... A muri, a kölélyesség a tetőpontját akkor érte el, midőn a notabilitások — kiknek jelenléte kissé mégis feszélyezte az ifju óriásokat — éjjel után eltávoztak.

Romfeld bora, Pali muzsikája megoldotta a nyelvüket meg a szívüket. Hangzott egyre-növe a szomorúbbnál szomorúbb nóta... Isten veled, te kis virág... ha elmegegy, kedves rózsám messzire... meghalok én nemokára... mért nem repülhetek...

A fiatalok sirva borultak egymás nyakába és stírú könny hullatásuk közt fogadták örök barátságot, soha nem feledést.

A búcsu okozta fájdalom örök emléket is hagyott hátra egyik-másik résztvevőnél azon lát, fej, mell stb. vigáskor alakjában, melyek a mulatságokat ősi szokás szerint követő párbajok lovagias uton történt elintézésékep jegyzőkönyvileg is konstaltattak.

— Az Isten vezérelje ont ezután is, fiatal barátom az életnek rögs utain s új állásában, új otthonában se felejtkezék meg róluuk!

Dörgő éljenzés zúgott fel e szavakra, melyre az ünnepelel hasonló értelemben zokogástól elfojtott hangon válaszolt. S ezután egyik toaszt a másikat követe a távozó egészségére, emlékeztérre.

S folyt a szomorú mulatság... hiába, sirva vigad a magyar... A muri, a kölélyesség a tetőpontját akkor érte el, midőn a notabilitások — kiknek jelenléte kissé mégis feszélyezte az ifju óriásokat — éjjel után eltávoztak.

Romfeld bora, Pali muzsikája megoldotta a nyelvüket meg a szívüket. Hangzott egyre-növe a szomorúbbnál szomorúbb nóta... Isten veled, te kis virág... ha elmegegy, kedves rózsám messzire... meghalok én nemokára... mért nem repülhetek...

A fiatalok sirva borultak egymás nyakába és stírú könny hullatásuk közt fogadták örök barátságot, soha nem feledést.

likum várakozásában csaldódt is, a megjelenők mindenevtré jól mulattak, mert a zene a hajnali órákig szóltot. Hogy aztán a betegsegélyzőnek volt-e az eszméből jövedelm, azt a leszámolás fogja kideríteni.

— Fűrdőbiztosok levelezésének portomentessége. A fűrdőbiztosokkal a hatóságok és hivatalok részéről közszolgálati ügyekben történő hivatalos levelezések, valamint előbbieket által hivatalos felezőltásra adott válaszok eddig és portomentesek lévén, a megye alispánjának felterjesztésére a kereskedelmi miniszter megengedte azt is, hogy a fűrdőkön és gyógyhelyeken alkalmazott fűrdőbiztosoknak közbiztonság-ügyekben a hatóságok és hivatalokhoz intézendő (nem ajánlott) levelei portomentesen kezeltessenek. A fűrdőbiztosok által esetküldött fűrdő névjegyzékek azonban azután is portókötelesek maradnak.

— Egy haszafias görög kath. pap. Csik-Szépvízen Gergely György ottani gör. kath. lelkész a napokban végezte a viskeresztnapi ház szenteléseket a hatósága alá nem tartozó római katolikuskokkal. Ezen hír beküldője véletlenül jelen volt egyik ur háznál a szentelési aktuson, midőn is nevezett lelkész mély vallásossággal egy oly gyönyörű könyörgést mondott tiszta szépmagyar nyelven, hogy az ember igazán öröm teljelen meglepte s áhitatra ragadta. Sok ilyen haszafias és vallásos gör. kath. papot adjon Isten!

— Színház megnyitása Seps-Szent-Györgyön. Ezen csinos székely város (melynek Háromszék 1848-iki háttörtéletében oly ragyogó szerepe volt), nagy költséggel remek kis színházat építtetett az elmúlt fél év alatt. Párja nem hogy az egész Székelyföldön nem akad, de egész Erdélyben sincs, Kolosavárt kivéve. Ez a első állandó székely színház! A többi székely városokban — még Maros-Vásárhelyen is — csak improvizált kopott és saikk helyiségekben nyomorkodik a színházat. Seps-Szentgyörgy tehát e tekintetben is valamennyi székely és erdélyi várost tulszárnyalt, a dugaszdag Brassó is. A tágas, (450 nézőre való) és igen csinos nézőtér, vidám rokokó-stílusban, dus aranyozással és csinos plafondfestményekkel van díszítve és igen könnyen gyönyörű, alkalmas táncsteremmé is átalakítható. Az állandó színpad pedig, mely 10 méternyi proscenium-nyílással bír, szintén díszesen festve, minden szükséggekekkel el van látva. Két nagy öltözőhelyisék, tágas előterem, ruhahár, kényelmes buffet-terem és három külön lépcsőzet egészíti ki a színházat, amelynek ünneplőnyitja megnyitása január 14-én történt meg. Ez alkalommal a „Prológ” után a Horczeg Ferenc „Három testőr” ózimű előhozatát adták elő a sepsi-szentgyörgyi műkedvelők kitűnő sikerrel, amit reggelig tartó pompás táncmulatság követett. Ez első székely-színház létesítésében a főrdem ifjabb Gödri Ferenec polgármestert illeti, aki nemcsak az egész építkezést vezetete nagy fáradsággal és buzgalommal, hanem még a csinos megnyitó-prológot is ő maga írta hozzá sikerült alexandriusokban. A város közönsege nyomban ki is fejezte elismerését és hálaát e jeles ifju polgármester iránt akit ezüst írókészetlel és aranytollal lepte meg.

— Tömeges jelentés lopásokról. Az elszegényülésnek vagy talán az emb-rek kapzsiságának tulajdonítható-e, hogy a csendőrök jelentésében hétről-hétre nagyobb számú apró lopásokról tétetik említés, melyeknél nemis annyira az ellopott tárgyak értéke, mint inkább a lopások száma, mely minket ez igazán szomorú hír megírására indít. Mert hiszen, bizony nem nagy dolog s nem is nagyon érdekes esemény, hogy Bith Ferenczné csik-szántmártóni lakóskól Boczok Gergely szolgálja 7 ft értékű rozost ellopott s azt eladta; hogy Csik Bányalván Keresztes Józseftől 5 drb Péter Salamontól 5 drb, Ványalás Imretől 5 drb, Tulit György és Ignácztól 5-5 drb. libát loptak el ismeretlen tettesek, vagy hogy egy szegény család, György Julianna összes megtakarított 20 frt 45 krjút Samu János — mint a csendőrség kiderítette — elemelté; de még az sem világra szóló esemény, hogy Szt-Tamáson Bara Páternak 5 frt értékű zekéjét, midőn hazulról egy pillanatra eltávozott elvittek s hogy a csendőrség fedez fel egyes egyéneknek szerszámokat, melyek a vasútépítési vállalat tulajdonát képezték, de a maguk teljesében mégis szomorú nyelvé nyújtja a tulajdon biztonságát illető állapotainkat.

— Vendég barátság. Ferencz András meg volt elégedve sorsával, hogy neki gyalog kell hazá menni, Szépvízről Pálfalvára. Mária jól esett neki, mikor egy utána haladó szánra Geczó Tamás, Sándor József és Sándor Mihály csik-taploczai lakók felvették. sőt a derek emberek még később Toldi Miklósnak is helyet adtak, kinek lovát lógsznak köttették. Dehát felzállani csak könnyű volt, leszállani azonban nehéz. Hiába könyörgött Ferencz András, hogy őt a csik-deinei kápolnánál tegyék le, azok kicsinyelték, még a sziveséget a lovak közé csaptak s hajtottak tovább, míg Deine alsó végénél a szánt szándékosan felfordították s mig ketten azt emelték ki, a másik kettő őtani verni kezdte, s a nála lévő 25 forintját elvette. Aztán elhajtottak. Kihalgatásuk alkalmával ugy vallottak, hogy nem emlékeznek semmire, mert teljesen ittas állapotban voltak. Hogy mi igaz ebből mi nem, a vizsgálat van hivatva kideríteni.

— Testvérek közt. Véres verekedés folyt le Csik-Szépvízen egy kocsmában valami haszontalan össze szálkozás miatt. Kovács Elek ugyanis bátyjával Kovács Antalal bor mellett üldögélvén, beszégetés közben valami nézeteltérés támadt köztük, mire Kovács Elek talán a burtól is felhevülve, felragadta az előtte álló jó vintag boros poharat s oly erővel vágta bátyja fejéhez, hogy annak koponya csontja megrepedt s alul egyik szeme rögtön kifolyt. A vérengző testvért a csendőrség letartóztatta, de az mindent konokul tagad.

FARSANG.

Jurista bál. A jurista bál meghívói a vasárnapi postával azétküldtek. A rendezőség felkéri mindazokat, kik akar tévedésből, akár a miatt, mert a postán esakódott, meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, ebbeli megkeresésükkel forduljanak Melman Samu urhoz, a rendezőbizottság titkárához.

Táncostély Csik-Szentimrén.

A csikszentimrei újonnan alakult „Olvasókör” folyó hó 25-én este, saját könyvtára javára, egy erkölcsi, mint anyagi tekintetben kiválóan sikerült táncostélyt rendezett.

A 15 tagból álló rendezőség, melynek élén társas küreinknek előkelően ismert, áldozatköz és fáradhatlan tagjai: Sándor Gergely birtokos és Körödy Mihály, csikszentimrei plebános állottak, — mindent elkövettek az estély sikere érdekében. A községi iskolának pazar díszítésű terme, mely tánczhangyalig szolgált, alig birta befogadni a helyből és vidékről összesereglett díszes közönseget, mely a reggeli órákig a leglelkesebb hangulatban — Miczi Miska csikszeredai jeles zenekarának talpala valói mellett — pompásan mulatott. Az éjjeli szünet alatt az áldozatköz rendezőség a táncsterem és mellékhelyiségeiben dúsan megrakott asztalokhoz vezényelte vendégeit, jelét adva arra páratlan vendégszeretetnek, melylyel újabb időben — sajnos — csak faluhelyen találkozhat az ember.

— És ezzel megindult a toasztok árja is, melyből az orszátlánréz a rendezőség tagjainak jutott. A négyeseket mintegy 30 pár táncolt, a negyedik négyes még javában folyt, midőn a pirkado hajnal mementója a fáradhatlan táncosokat is arra készítette, hogy siettesek a „Rákóczy-induló”, melynek hangjai mellett, és egy páratlanul kellemesen átél bál-éj varázsa alatt mindenki hazafelé igyekezett. Miként értesülünk, ez az estély csupán előlírődke volt ama sorozatnak, mely még ezután következik. Ugy legyen!

Egy jelen volt.

Táncostély. A gy-szentmiklósi Dalegylet e hó 21-én a Laurenczi szálló nagytermében saját pénztára javára táncostélyt rendezett, mely ugy anyagilag, mint erkölcsileg fényesen sikerült. Nemcsak Szent-Miklós község előkelőbb iparos osztálya volt jelen, hanem Ditrő, Borszék és a szomszédos községekből is voltak ezek képviselve, ugy hogy, ugy az első, mint a második négyest 40 pár táncolta. A Dalegylet ez uton hálaát fejezi ki mindazoknak, kik megjelenésükkel tanuelték adták — a saját kobelőkhöz tartozó, — a már évek óta fennálló egyelet iránti pártfogásuknak, jóskaratuknak.

Szerkesztői üzenetek.

S. S. A székely kivándorlász ügyében beküldött cikket jövő számbunkban hozzuk, mivel előzőleg más — mint láthatja — egy más erre vonatkozó közlemény kaptunk jelen számunkra. Teljást türelm!

Egy érdekelt. Napi hírek rovataiban hoztuk a referátát a támadás elhagyásával. Nyílt térben pedig csupán egy — a referátától különszakított — objektív közleményt közlhetünk s pedig csak az érdekelt egyelet vezetőségének megkeresésére. Ha kívánja, egy szivesen.

B. B. Seps-Szentgyörgy. A beküldött cikket s két drb ismertető füzetet köszönettel vettük. A közleményt jövő számban hozzuk. Magunk is lelkesedünk az eszméért s tért nyitunk e tekintetben eszmenetnek, melynek, ha más eredménye nem is, az mindenesetre lesz, hogy felkelti az irányadó egyéniségek figyelmét e székely kérdésben. S ha egyszer a ügyelem fel van kbitve, azt hisszük, attól az ige testté válása már csak egy lépés. Nagyon szivesen veszszük, ha máskor is szerencsétlen bennünket közleményeivel.

KIADÓ LAPTUDALOMOS:

GYÖRGYJAKAB MÁRTON.

VERESS SÁNDOR dr.,

megyei tisztí főorvos

orvosi rendelője és fogorvosi műterme Csik-Szeredában Nagy Ferencz dr. házában.

Rendes orvosi tanácskozási idő naponta délután 2—3-ig. Fogorvosi és fogművészeti rendelő idő naponta délelőtt 9—12-ig.

Sz. 67-899

körj.

Hirdetmény.

Közhirre tetetik, hogy Csik-Dánfalva község tulajdonát képező azon havasok melyek jövedelme a községi szükségletek fedezésére fordítottak, Csik-Dánfalva község házában — hol a feltételek meg tudhatók — február hó 6-án és következő napjainak délelőtti 9 órájától kezdődőleg nyilvánosan árverésen kiadni fognak.

A községi előljáróság:

Csik-Dánfalva, 1899. január 20-án.

Suba Zsiga, Antal Gergely, s. k.
községi elöljáró. községi bíró.

Sz. 6354-898.

ki.

Pályázati hirdetmény.

Csik-Rákos, Madaras, Göröcsfalva és Vacsárcsi községekből Csik-Rákos székhelyvel alakult körben a körjegyzői állás lemondás folytán üresedésbe jövén az 1886 évi XXII. t.-cz 82 §-a értelmében arra ezzel pályázatot hirdetek.

Ezen állással a községek pénztárából kapandó 400 frt fizetés, 76 frt lakbér. 66 frt küldöncdíj, 40 frt irodai átalány és 40 frt nyomtatványok beszerzésére, ezenkívül pedig a magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított munkadíjak élvezete. — járnak.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-ának megfelelőleg felszerelt s eddigi szolgálataikat is feltüntető pályázati kérelmeket hozzám az 1899. évi február 15-éig annál bizonyosabban adják be, mert a később beadottakat figyelembe nem fogom venni.

A választás Csik-Rákos község házában az 1899. évi február 18-án d. e. 8 órakor fog megtartatni.

Felcsiki járás főszolgabírája.

Csik-Szeredán, 1899. év január hó 20-án.

Fejér Sándor,

1-3

főszolgabíró.

Sz. 1946/98.

tjkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csik-szentmártoni kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közbiré teszi, hogy Zakariás Lukács és Iszák végrehajtónak Bogáti Gyuláné szül. Bocskor Ilona végrehajtást szenvedő elleni 500 frt tők-követelés s jáneléki iránti végrehajtási ügyében a csik-szeredai kir. törvényszék (a csik-szentmártoni kir. járásbíró) területén lévő Csik-Szentkirály községében és határában lévő a csik-szentkirályi 111. számú tjkvban A 217. hrsz. ingatlanra 120 frt, 226., 227. hrsz. ingatlanra 47 frt, 264., 265. hrsz. ingatlanra 51 frt, 1175. hrsz. ingatlanra 10 frt, 1200. hrsz. ingatlanra 5 frt, 1446. hrsz. ingatlanra 9 frt, 1528. hrsz. ingatlanra 52 frt, 1687., 1688. hrsz. ingatlanra 61 frt, 1915. hrsz. ingatlanra 12 frt, 5035., 5039. hrsz. ingatlanra 61 frt, 7052. hrsz. ingatlanra 12 frt, 7298. hrsz. ingatlanra 3 frt, 7354. hrsz. ingatlanra 16 frt, 7645. hrsz. ingatlanra 7 frt, 7690. hrsz. ingatlanra 22 frt, 8030. hrsz. ingatlanra 32 frt, 8033. hrsz. ingatlanra 30 frt, 8364. hrsz. ingatlanra 10 frt, 8429. hrsz. ingatlanra 3 frt, összesen 563 frtban ezzel megállapított kiküldési árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi február hó 8-ik napjának d. e. 9 órakor Csik-Szentkirály község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési árban alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának birtoktestenkint 10%-át, vagyis összesen 56 frt 30 krt készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 42 §-ában jelzett árlólyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előlegesen elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átvezeteltetni.

A kir. járásbíró hivatala.

Csik-Szentmárton, 1898. november 5-én.

Gagyí Dénes,
kir. albiró.

Alulirt egyesület az érdekelt közönségnek tudomására hozza, hogy:

1. A Bors-fele telken lévő gőzfűrészgárt üzembe vette s jutányos áron vagat mindennemű deszkát, léczet stb.

2. A téglagyár telepen 220 ezer jó minőségű téglá eladó.

„A csik-szentkirályi téglagyár egyesület.”

Sz. 261-898.

ki.

Pályázati hirdetmény.

Csik Várdofalva, Csobotfalva, Csomortán és Pálfalva községekből, Csik-Várdofalva székhelyvel alakult körben, a körjegyzői állás elhalálózás folytán üresedésbe jövén, az 1886 évi XXII t.-cz 82 §-a értelmében arra ezzel pályázatot hirdetek.

Ezen állással a községek pénztárából kapandó 400 frt fizetés, 15 frt uti, 15 frt irodai, 15 frt tüzi faátalány, továbbá 20 frt küldöncdíj, 100 frt a birtokossági jegyzői teendőikért, 60 frt tiszteletdíj pedig anyakönyvvezetővé leendő kinevezése esetén és ezen kívül a magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított munka díjak élvezete — járnak.

Felhívom mindazokat kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy az 1883 évi I. t.-cz. 6. §-ának megfelelőleg felszerelt s eddigi szolgálataikat is feltüntető pályázati kérelmeket hozzám legkésőbb az 1899. év február 17-éig adják be, mert a később beérkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választás Csik-Várdofalva község házában az 1899. év február 20-án d. e. 8 órakor fog megtartatni

Felcsiki járás főszolgabírója.

Csik-Szereda, 1899. január hó 19-én.

Fejér Sándor,

1-3

főszolgabíró.

Sz. 70 899.

ki

Árverési hirdetmény.

Alulirt előljáróság közbiré teszi, hogy Csik-Mindszent község tulajdonát képező „Lesőd” havas és Alsó-borda nevű legelő és kaszáló helyek az 1899. évre a f. évi febr. 5-én Csik-Mindszent község házában megtartandó nyílt árverésen a legelőket igérőknek huszonbérbe fog adatni

Az árverési feltételek a Csik-Mindszent körjegyzői irodán megtekinthetők.

Csik-Mindszent, 1899. január 19-én.

Kovács Béla, Kovács Antal, s. k.
községi elöljáró. községi bíró. 1-2

Sz. 225 899.

ki.

A gyergyói járás főszolgabírójától.

Pályázat.

Gyergyó Ditró, Szárhegy, Remete, Várhegy és Salamás, összesen 18.100 lelket számláló községekből és hozzájárulásával alakult körben a körállatorvosi állás Gyergyó-Ditró nagy község székhelyvel üresedésbe jövén, annak betöltésére ezzel pályázatot nyitok és felhívom mindazon végzett állatorvosokat, kik ezen 850 frt évi javadalmazással és Ditró által fizetendő 85 frt lakbérilletményvel díjazott állást elnyerni ohajtják, hogy az oklevéllel, születési és honossági bizonyítvánnyal, valamint az eddigi szolgálatot igazoló okmányokkal felszerelt folyamódványukat folyó évi febr. hó 20-ig bezárólag hozzám adják be.

A meghatározott javadalmazásért köteles az állatorvos Szárhegyre hetenkint kétszer, Remetére hetenkint egyszer, Várhegy és Salamás községekre havonkint egyszer saját költségén kiszállani és a beteg állatokat díjmentesen kezelni; rendkívüli kiszállásoknál érdekelt fél által 2 frt napidíj fizetetik és alkalmas fuvar álltatik.

Gy.-Szentmiklóson, 1899. január 10-én.

Nagy Tamás,

2-2

főszolgabíró.

Sz. 5516.

1899.

Pályázati hirdetmény.

Csik-Szentkirály székhelyvel Csató szeg. Szentimre, Szentimre, Szentkirály, Zsögöd, Szentlélek és Mindszent községekből álló s 8232 lelket számláló község-székhelyi körben a kororvosi állás elhalálózás folytán üresedésbe jövén, arra ezenel pályázatot hirdetek.

Javadalmazása: 900 frt évi fizetés, melyben a lakbér is benne foglaltatik, továbbá ingyenes fuvar mellett nappali 20, éjjeli 30 kr látogatási díj és az orvosi latleletekért esetenkint 50 kr.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy ez iránti szabályszerűen felszerelt s eddigi alkalmaztatásukat is feltüntető kérvényüket hozzám folyó évi február hó 10-ig annál bizonyosabban adják be, mivel később beérkező pályázatok figyelembe nem vétetnek.

A megválasztandó körorvos köteles vagyontalan betegeket ingyen gyógykezeltetni, a halott kényelmét a megállapított díjakért Csik-szentkirály községben végezni és körközségeit havonkint kétszer hivatalosan beutazni.

A káson-ale-iki járás főszolgabírójától.

Csik-Sztemárton, 1899. jan. hó 10-én.

Bartalis Ágost,

főszolgabíró.

2-3

Sz. 42-1899.

Hirdetmény.

Csik-Szentmárton és Csik-Csekefalva községek, mely 9047 holdat tesz ki, a vadászati jog 6 (hat) egymástán következő évre 1899. évi január hó 20-én délután 2 órakor a két község közös tanácskozásai termében nyilvános árverésen bérebe fog adatni

Az árverési feltételek a körjegyzői irodában megtekinthetők a hivatalos órák alatt. Csik-Szentmártonon, 1899. jan. hó 6-án.

Csiszér Károly,

Gabosi Mihály,

3-3

főszolgabíró.

Vagyon-Mérleg-Számla.

A jelzálog hitelbank részvénytársaság Gyergyó-Tölgyesen vagyon álladékaról 1898. december hó 31-én.

VAGYON.

TEHER.

Lapszám	Osztr. ért.		Lapszám	Osztr. ért.	
	korona	fill.		korona	fill.
			2	Alaptőke számlán	100000 —
101	Beruházásban 3512.05*)		9	Tartalékalap 1897. évről 43146 —	
105	Pénztár készlet 1898. decz. hó 31-én	1160 40	9	Tartalékalap f. évi 6% os kamata 2588.76	43734 76
103	Külföldi pénznekemben	2248 24	95	Betétek tőkésített kamatokkal	390607 16
103	Váltókban	354664 60	68-71	Visszaváltó költsönök	41886 94
93	Jelzáloggal biztosított váltókban	42920 —	94	Folyó számlai követelők	1218 30
102	Ke ességelt és jelzáloggal biztosított		26	Fel nem vett jótékonyozól 1897-ről	51 38
104	kötelezvényekben	167763 50		Nyeremény, mely feloszlik:	
10	Kézi zálogokkal fedezett költsönökben	2140 —		Alapszabály szerint 90% o tartalékalapra	23565.24
12	Külföldi váltókban	32247 72		Alapszabály szerint 10% o tiszteletdíjakra	2663 —
14	Giró számlán osztr. magy. bank	413 28			26229 10
97	Nyílt számlán	1698 38			
42	Trieszti általános biztosító társaságnál	2 54			
84	Értékpapírokban (Takarék-pénztári részvény)	468 98			
		605727 64			605727 64

Gyergyó-Tölgyesen, 1898. évi december hó 31-én.

Korpos Ádám, s. k.
könyvelő.

Ifj. Török Antal, s. k.
vezérigazgató.

Hogy ezen forgalom, nyereség-veszteség, valamint vagyon-mérleg számlákat a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítottuk s azokat mindenkben helyeseknek és megegyezőeknek találtuk, igazoljuk.

Kelt Gyergyó-Tölgyesen, 1899. évi január hó 5-én.

Waitsuk József, s. k.
igazgatósági tag.

Török Antal, s. k.
elnök.

Müncke Pál, s. k.
igazg. tag.

Strul Mihály, s. k.
igazgatósági tag.

Ávrám Haim, s. k.
igazg. tag.

Haim Simon, s. k.
f. bizotts. tag.

Csató István, s. k.
f. bizotts. tag.

Urzicziánu János, s. k.
f. bizotts. tag.

*) Teljesen leiratott.